

Feneketlen

Egy melegnek ígérkező júniusi napon történt. Hazafelé tartottam a közeli élelmiszerboltból. Nem vettem szinte semmit, mert a képeladásaimból alig tudtam fedezni a költségeimet, felnőtt fejjel is otthonról kellett pénzt kérjek a hónap második felére. Néhány szem paradicsom, egy kenyér és egy kisüveges olívaolaj volt a hátizsákomban, ebből készült az ebéd és a vacsora, amolyan bruschetta egyedülállóknak. A felébredéshez fél liter kávé és egy doboz cigi kellett, meg a napi hírek olvasása, hogy kellőképpen felháborodva kezdhessem a napot.

Az utcákon eső utáni füledt levegő, párolgó kutyaszar és emberi ürülék fojtogató szaga keveredett a növények bódító illatával. Szerettem volna feloldódni a Feneketlen-tó környéki zsidó életben. A zebránál elbámultam, ki kellett várnom a következő zöldet. Akkor már éreztem, hogy hamarosan úgy fog felzubogni belőlem a sírás, mint az ivókútból a víz, ha óvatlanul engedik meg a csapot. Hónapok óta ez megy, és mindig az utcán, sohasem otthon, mindig nyilvános helyeken tör rám a kétségbeesés, mint egy cunami, amit nem tudok megállítani, sem felkészülni rá, csak sodor magával az elszabadult vezetékek, utcalámpák, autók és leszakadt alkatrészek között.

Szembejött velem egy férfi a zebrán, csak annyit érzékeltem, hogy néz, én az aszfalt csíkjait figyeltem magam előtt, úgy tettem, mintha nem venném észre. Mikor elhaladt mellettem, a hajamba köpött. Először fel sem fogtam, hogy mi történt, csak mentem tovább, mintha semmi sem történt volna, érzékeltem egy finom súlyváltozást a frissen mosott hajamon, mint amikor az embert röptében leszarja egy madár, de nem mertem odanyúlni, mert ha tényleg leköpött az az ember, nem akartam érintkezni a testnedveivel. Gyorsabban kezdtem szedni a lábam, hogy minél hamarabb hazaérjek. Valószínűleg újra elbámulhattam, mert egy hajléktalannak látszó férfi erősen meglökött a vállával, kicsit megtántorodtam, de haladtam tovább, körülbelül a harmadik lépésnél fordulhattam hátra, és láttam, hogy egy kisüveges vodkát ivott ki éppen. Az üres üvegcsét gondolkodás nélkül hozzám vágta. A bal arccsontomon landolt, nem fájt túlzottan, csak nem értettem, hogy miért történik ez. Nem tudtam megmozdulni, tört fel bennem az árvíz, már a torkomat fojtogatta, én meg nyeltem vissza, mintha az

életem múlna rajta. Nem tudom, mennyit állhattam ott, mire magamhoz tértem és egy köpettel a hajamban meg egy vodkásüveg nyomával az arcomon befordultam a sarkon, hogy végre az utca közepén bemehessek a kapun, ahol laktam. Elkapott egy olyan hangos és erős zokogás, hogy meg kellett álljak, a lépcsőkorlátba kapaszkodva sírtam. Nem voltam biztos benne, hogy segítség nélkül eljutok a lakásajtóig, de szerencsére csak az első emeletre kellett mennem. Az első síráshullám után volt pár másodpernyi időm, hogy feljussak az ajtóig, a kulcs zárba illesztésénél kapott el a második. A könnyeim mint egy vízesés fátyolozták el a szemem és az ajtó közti teret, csak nehezen találtam bele a zárba és léptem át a küszöböt, hogy végre a földre rogyva átadhassam magam a sodrásnak. A két macska, Pázsit és Bencúr, akikkel akkoriban éltem, nagy kegyesen odasimultak hozzám, majd körözni kezdtek körülöttem, mintha a lelkem ráncait akarnák kisimítani. Beteltek a fürdőszobába, hogy mossam már meg a hajamat, és nézzem meg a tükörben, hogy mégis mekkora kárt okozott a vodkásüveg az arcomon. A hátzísákat is finoman lenyávozták a hátamról, nem lepődtem volna meg, ha beteszik a paradicsomot a hűtőbe, a kenyeret meg a kenyértartóba.

A tusoló alatt is sírtam. Törölközés közben is. Amikor az ebédemet ettem, akkor is potyogtak a könnyeim a tányérra és a paradicsomszeletekre. Az egyik macska az ölemben, a másik az asztalon ülve figyelte ezt a tehetetlen emberalakot.

Minden napom így telt. Hosszú ébredések, séta a Feneketlen-tónál, padon ülés a Feneketlen-tónál, céltalanság, rosszkedv, éhség, napi maximum kétezer forint költőpénz, át a zebrán, vissza a zebrán, szarszag, macskahúgyszag, tömeg, zaj, sziréna, kerékcsikorgás, talponállókból kiömlő dohos levegő, vállon lökések, por, fülleltség, idegenség, mindig csak idegenség, mintha nem a megfelelő bolygóra kerültem volna.

Segítség kellett, tudtam jól. Kinéztem a neten egy kineziológust. Nem hittem benne túlságosan, jó drága is volt, de azért elmentem hozzá. Egy festett szőke, egérképű nő fogadott, nem volt túlságosan bizalomgerjesztő. Betessékelt, mint egy gyógyíthatatlan rákbeteget, leültetett egy fotelba, és kedvesen kérdezgetni kezdett. Azt akarta tudni, hogy milyen kérdéssel jöttem. Mondtam, hogy úgy érzem, megrekedt az életem, mintha megállt volna az idő, de nem jó értelemben, ha érti, mire gondolok. Úgy látszott, értette. Elém tolt egy amerikai filmemből jól ismert dobozos papírzsebkendőt, azzal a mondattal, hogy ez majd biztosan kelleni fog. Én udvariasan mosolyogtam, és

biztos voltam benne, hogy márpedig én nem fogok sírni. Kérdéseket tett fel, tapogatta az izomreakciókat, rajzoltatott, majd megkért, hogy csukjam be a szemem, és mondjam el, hol vagyok, és hány éves vagyok.

Tizenkét éves voltam, Kolozsváron, az anyai nagyszüleim kis kertes házában. Tata behozott a kertből néhány paradicsomot, a mosdókagyló fölé hajolva haraptam bele, hogy ne piszkítsam össze a szép, virágos nyári ruhámat.

Aztán a tükör előtt álltam, hosszú szőke hajamban masni, kicsit bizonytalanul és görbén álltam ott, mintha szégyellném magam.

Kérdezte, ki van ott.

Mondtam, hogy csak Tata, de hiányzik valaki.

Ki hiányzik? – kérdezte a nő.

A nagymamám – mondtam ki félve, és még hozzátettem, hogy őt szintén Zsuzsannának hívták, róla kaptam a nevemet, meghalt, mielőtt megszülettem volna, és hogy úgy érzem, haragszik rám, és nem tudom miért, de talán azt hiszi, el akarom foglalni a helyét a lánya szívében.

Kérte, képzeljem el, hogy megölel.

Elképzeltem, vagyis azt éreztem, tényleg megölelt. Akkor nyúltam először a zsebkendő dobozhoz. Másfajta könnyek voltak ezek, nem fátyolosították el a szememet, inkább mintha kitisztították volna a látásomat, mint a tavaszi eső után, mikor minden levél valahogy zölddebb, élesebbek és tisztábbak a színek.

Azt mondta, képzeljem el, hogy ad nekem valamit.

Kaptam mamától egy kis faragott faládát, vasból készült kallantyúval. Azt mondta, ebben vannak a kincseim. Elvettem tőle, de nem nyitottam ki, nem mertem.

Egy hónapra rá ünnepeltük a 33. születésnapomat. Lementem vidékre a szüleimhez. Kaptam pár könyvet, ami a kívánságlistámon volt, és egy csokis-kekszes tortát. Elfújtam, megettük, beszélgettünk, aztán anya előjött a nagyszobából a háta mögé rejtett ajándékkal, amit csak tőle kapok. Szinte szégyenkezett, hogy ilyen bolondos apróság jutott eszébe. Egy kis faragott faládát nyújtott felém, vasból készült kallantyúval az oldalán. Azt mondta, a kincseim vannak benne. Kinyitottam a dobozt, és 33 kis színes lapon, 33 egyedi tulajdonságom volt a cetlikre írva gyöngybetűkkel, édesanyám írásával.